

Grădinița cu P.P Nr.28, Ploiești

**DEZVOLTAREA
SOCIO-EMOȚIONALĂ
A COPIILOR
PREȘCOLARI**

Opțional Grupa Mare Îngerașii

Prof.inv.preșc: Istrate Andreea

Andrei Mihaela

An școlar: 2018-2019

Argument

Conform declarației adoptată la Summitul Mondial pentru Copii :

“ Copiii acestei lumi sunt inocenti, vulnerabili și dependenți. Ei sunt de asemenea curioși, activi, plini de speranță . Viata lor ar trebui să fie una de bucurie și pace, de joc și învățare și creștere. Viitorul lor ar trebui modelat în armonie și cooperare. Ei ar trebui să se formeze prin lărgirea orizonturilor și dobândirea de experiență .”

Vârsta preșcolară constituie o perioadă destul de lungă în care se produc însemnate schimbări în viața afectivă a copilului. Emoțiile și sentimentele preșcolarului însoțesc toate manifestările lui, fie că este vorba de jocuri, de cântece, de activități educative, fie de îndeplinirea sarcinilor primite de la adulți. Ele ocupă un loc important în viața copilului și exercită o puternică influență asupra conduitei lui. Emoția este o trăire a unei persoane față de un eveniment important pentru aceasta.

Pentru a favoriza o bună adaptare socială și menținerea unei bune sănătăți mentale, copiii trebuie să învețe să recunoască ce simt pentru a putea vorbi despre emoția pe care o au, trebuie să învețe cum să facă deosebire între sentimentele interne și exprimarea externă și nu în ultimul rând să învețe să identifice emoția unei persoane din expresia ei exterioară pentru a putea, în felul acesta, să răspundă corespunzător.

Dezvoltarea emoțională și socială a copilului sunt aspecte esențiale în evoluția sa și în special în procesualitatea învățării, de aceea atât educatorii, cât și părinții trebuie să acorde o importanță deosebită și acestui segment de educație.

Îmbrățișăm de asemenea ideea că promovarea educației emoționale și sociale trebuie să vizeze orice vârstă, urmând principiul învățării permanente, pe tot parcursul vieții, întrucât niciodată nu e prea târziu să devenim conștienți de propriile emoții și sentimente (devenind capabili de autocontrol), precum și de cele ale celor din jur.

Educația socio-emoțională cuprinde totalitatea activităților de învățare (conceptul de învățare este înțeles, evident, în sens larg) care conduc la dobândirea experienței individuale de comportare socială și emoțională, la formarea competențelor emoționale și sociale ale individului. Ne referim aici la dobândirea abilităților emoționale (de a înțelege, a exprima și a-și regla emoțiile) și a celor sociale, precum cele de inițierea și menținerea unei relații și integrarea într-un grup (social, profesional, comunitar etc.). (Ștefan Boncu, Ion Dafinoiu, 2014, p.14).

Este important de reținut ca , pentru ***ca un copil sa fie capabil sa invete bine la orice varsta el trebuie sa ajunga la nivelul emotional de maturizare al acelu nivel de varsta.*** Cu cat el este mai matur din punct de vedere emotional, cu atat este mai capabil sa invete. Parintii pot avea cea mai mare influenta asupra dezvoltarii emotionale a copilului asigurandu-i un rezervor de iubire vesnic plin. Daca ei vor folosi constant ***cele cinci limbaje de iubire : mangaierile fizice, cuvintele de incurajare, timpul acordat, darurile, serviciile,*** vor oferi copilului o forma de stimulare intelectuala extrem de eficienta. Cu totii ne dorim ca acesti copii sa creasca si sa se implineasca, de aceea trebuie sa ne manifestam iubirea prin toate formele de limbaj amintite si apoi sa-i invatam cum sa le foloseasca la randul lor .Acest lucru este deosebit de important nu numai pentru copii ci si pentru cei alaturi de care vor trai sau cu care vor porni la drum, ca parteneri.

✓ ***Competente generale:***

1. Recunoașterea, acceptarea și autoreglarea emoțională ca fundament al formării unei abilități sociale;
2. Creșterea capacității de adaptare la cerințele grădiniței și ale societății;
3. Dezvoltarea unor abilități intra- și interpersonale care să faciliteze reușita în viață;
4. Dobândirea capacității de aplicare a unor strategii adecvate în situații critice și/sau stresante;
5. Creșterea sănătății mentale și reducerea riscului apariției devianțelor comportamentale.

Competente specifice:

✓ *Pentru a asigura dezvoltarea socio-emoțională a copiilor, este necesar ca toate demersurile instructiv-educative să se focalizeze pe:*

- formarea și dezvoltarea la copii a abilităților de interacțiune cu adulții, cu copiii de vârste apropiate;
- acceptarea și respectarea diversității;
- formarea comportamentelor pro sociale;
- recunoașterea, exprimarea și autocontrolul emoțiilor, a expresivității emoționale;
 - dezvoltarea conceptului de sine.

✓ *Formarea și dezvoltarea comportamentelor și abilităților socio-emoționale la preșcolari*

Abilitățile emoționale

Dezvoltarea abilităților emoționale ale copiilor este importantă pentru că ajută la formarea și menținerea relațiilor cu ceilalți, pentru că ajută copiii să se adapteze la grădiniță și la școală, pentru că previne apariția problemelor emoționale și de comportament, în copilăria timpurie și în cea mijlocie.

Prezentăm mai jos care sunt competențele emoționale specifice și comportamentele pe care copiii preșcolari le dezvoltă la această vârstă, comportamente care prezintă relevanță specială în contextul cercetării noastre.

Tabel nr.1. *Competențe emoționale dezvoltate în perioada preșcolară*

Nr . cr t	Competența emoțională specifică	Exemple de comportamente
1.	Recunoașterea emoțiilor	<ul style="list-style-type: none">- identifică propriile emoții în diverse situații;- identifică emoțiile altor persoane în diverse situații;- identifică emoțiile asociate unui context specific;- identifică emoțiile pe baza componentei nonverbale: expresia facială și postura.

2.	Exprimarea emoțiilor	<ul style="list-style-type: none"> - transmit verbal și nonverbal mesajele afective; - numesc situații în care apar diferențe între starea emoțională; - exprimă empatie față de alte persoane; - exprimă emoții complexe precum rușine, vinovăție, mândrie; - țin cont de particularitățile fiecărei persoane în cadrul interacțiunilor sociale.
3	Înțelegerea emoțiilor	<ul style="list-style-type: none"> - identifică cauza emoțiilor; - numesc consecințele emoțiilor într-o anumită situație.
4	Reglarea/autoreglarea emoțiilor	<ul style="list-style-type: none"> - folosesc strategii de reglare/autoreglare emoțională.

Multe dintre problemele de comportament se datorează unei emoționalități negative și lipsei de reglare emoțională. Ca urmare, putem afirma că reglarea emoțională este asociată cu o competență socială sporită, operaționalizată astfel: comportament adecvat din punct de vedere social, popularitate, comportament prosocial și puține probleme de comportament sau comportament agresiv.

Există trei tipuri de strategii de reglare/autoreglare emoțională care pot fi utilizate în grădiniță: strategiile de rezolvare a problemelor, strategii emoționale, strategii cognitive.

Abilitățile sociale

Studiile indică faptul că acei copii care au dezvoltate abilitățile sociale se vor adapta mai bine la mediul școlar, vor avea rezultate mai bune. Pentru copiii cu abilități sociale slab dezvoltate există o probabilitate mai mare de a fi respinși de ceilalți și de a dezvolta probleme de comportament; astfel, copiii care sunt izolați de grup au un risc crescut pentru abandon școlar, delincvență juvenilă, probleme emoționale – anxietate, depresie.

Competențele sociale de bază descrise în literatura de specialitate sunt: inițierea și menținerea unei relații și integrarea într-un grup. În cele ce urmează vom realiza o descriere amănunțită a fiecărei abilități împreună cu sugestii de dezvoltare a acestora.

Tabel nr.2. Competențe sociale dezvoltate în perioada preșcolară

Nr. crt	Competența socială specifică	Exemple de comportamente
1.	Complianța la reguli	<ul style="list-style-type: none"> - respectă instrucțiunile, fără să i se spună; - face liniște când i se cere; - răspunde adecvat la solicitările adultului; - strânge jucăriile la finalul jocului, fără să i se spună; - acceptă cu ușurință schimbarea regulilor de joc; - respectă regulile aferente unei situații sociale.
2.	Inițierea și menținerea unei relații (relaționarea socială)	<ul style="list-style-type: none"> - inițiază și menține o interacțiune cu un alt copil; - ascultă activ; - împarte obiecte și împărtășește experiențe; - oferă și primește complimente; - invită alți copii să se joace împreună; - rezolvă în mod eficient conflictele apărute.
3	Integrarea în grupul de prieteni (comportamentul prosocial)	<ul style="list-style-type: none"> - cooperează cu ceilalți când se joacă; - cooperează cu ceilalți în rezolvarea unei sarcini; - oferă și cere ajutorul atunci când are nevoie; - are grijă de jucăriile celorlalți; - ajută în diferite contexte (de ex. împărțirea rechizitelor, împărțirea gustărilor).

✓ **EXEMPLE DE ACTIVITATI**

Educatorea poate desfasura diverse **tipuri de activitati** : *jocuri de autocunoastere pe baza de imagini si desene, identificarea caracteristicilor personale elementare, portofoliu (sarcina de grup), colaje, desene, exercitii pentru identificarea asemanarilor si deosebirilor prin comparare cu ceilalti / celelalte si cu personaje din povesti, desene animate, filme, discutii si studii de caz despre nevoile diferite ale fiecaruia, dezbateri pe tema respectarii spatiului personal si a nevoii de intimitate, exercitii in perechi pentru exersarea elementelor simple de ascultare activa, jocuri de rol, evenimente cotidiene, secvente de film pentru observarea si analizarea diferentelor intre familii, sarcini de grup in care se stabilesc roluri, reguli, exercitii situationale cu dificultati care pot aparea in grup, jocuri*

de rol cu secvente / dialoguri din povesti despre relatiile din familie, exercitii de luare de decizii in situatii relevante pentru copii, exercitii de luare de decizii in situatii de risc sau criza (incendii, inundatii, cutremure), exercitii individuale si de grup de identificare a alternativelor unor probleme, exercitii de analiza critica a alternativelor unei probleme.

• CONTINUTURI/TEME

Nr Crt.	Denumirea activitatilor	Saptamana
1.	Cutiile fermecate cu emotii	
2.	Actori iscusiti – mimarea emotiilor	
3.	Roata emotiilor - joc	
4.	Povestea „Prietenia – comoara cea mai de pret”	
5.	Fete vesele/Fete triste - modelaj	
6.	Tu poti sa faci – joc socio - emotional	
7.	Confectionare masti – activitate practica	
8.	Hora prieteniei – joc de miscare	
9.	Culorile prieteniei	
10.	Calatorie prin imparatia emotiilor	
11.	Adapostul prieteniei – simbolul bucuriei	
12.	Suntem altfel, dar simtim la fel	
13.	Scaunul rational / Scaunul irational	
14.	Povestea „Broscuta Tobias, a invatat cum sa nu mai fie furioasa”	
15.	Cum se simte Arici Pogonici?	
16.	Detectivii emotiilor	
17.	Rila cel Intelegator / Intept / Organizat	
18.	Prieteni nedespartiti	
19.	Da, tu poti! – „Cum au fugit odata jucariile de la un copil” de Nina Stanculescu	
20.	Joc de carti cu emotii	

21.	Gradina sentimentelor	
22.	Ghemul magic – joc de relationare	
23.	Saritura calutului peste obstacole – joc de miscare prin colaborare	
24.	Copacul fricii / Copacul curajului	
25.	Calatoria cu surprize	
26.	„La spalatoria de masini”	
27.	„Ajuta-ma si voi reusi!”	
28.	Asa da, asa nu!	
29.	Frumos, dar diferit	
30.	„Ce-ar fi, daca...”	
31.	Oglinda fermecata!	
32.	Cubul Emotiilor	
33.	Pisicuta Pufi	

✓ **MODALITATI DE EVALUARE**

- evaluare orala
- fise de lucru
- metoda proiectelor
- conversatia
- observatia

BIBLIOGRAFIE

1. Boncu, Ș., Dafinoiu I (2014) *Psihologie socială și clinică*, Editura Polirom.
2. Chelcea, S coord.,(2013) *Psihologie socială. Studiul interacț iunilor umane*. București, Editura Comunicare.ro.
3. Eisenberg, N., & Mussen, P. (1989). *The roots of prosocial behavior in children*. Cambridge: Cambridge University Press.
4. Lievegoed, B. (2011), *Fazele de dezvoltare a copilului*, Editura Univers Enciclopedic Gold Triade, București.
5. Macaulay J. si Berkowitz L.(1970), *Altruism and helping behaviour*, New York, Academic Press,